

Samrådsredogörelse

Järnvägsplan och tillståndsansökan för utökad depåkapacitet

Titel: Samrådsredogörelse. Järnvägsplan och tillståndsansökan för utökad depåkapacitet

Uppdragsledare: Catrine Söderström

Projektchef: Camilla Alström

Foto: Stockholms läns landsting

Dokumentid: 5320-P51-23-00001

Diarienummer: FUT 2016-0260

Utgivningsdatum: Mars 2017

Distributör: Stockholms läns landsting, förvaltning för utbyggd tunnelbana

Box 225 50, 104 22 Stockholm. Tel: 08 737 25 00. E-post: nyatunnelbanan@sll.se

Innehållsförteckning

Inledning	4
Samrådsprocessen för depå.....	5
Former för samråd augusti 2015	5
Former för samråd augusti/september 2016	6
Former för kompletterande samråd december 2016.....	6
Samråd med myndigheter, kommuner, organisationer och intressenter	7

Förteckning över bilagor

Bilaga 1 Sammanställning och bemötande av inkomna synpunkter från samråd hösten 2015.

Bilaga 2 Sammanställning och bemötande av inkomna synpunkter från samråd hösten 2016.

Bilaga 3 Sammanställning och bemötande av inkomna synpunkter från samråd december 2016.

Inledning

Stockholms län omfattar två procent av Sveriges yta, men så mycket som en femtedel av Sveriges befolkning i länet. Länet växer för närvarande med 35 000-40 000 personer per år och väntas nå 2,5 miljoner år 2022. Detta ställer krav på ett kapacitetsstarkt kollektivtrafiksystem. Det befintliga tunnelbanenätet är hårt belastat, särskilt i de centrala delarna av Stockholm. Under högtrafik, det vill säga morgon- och kvällstrafik, nyttjas redan idag tunnelbanans maximala spårkapacitet och det uppstår lätt störningar.

För att möta behovet av bostäder och kollektivtrafik tecknade staten, Stockholms läns landsting, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad samt Järfälla kommun i januari 2013 ett avtal om finansiering och medfinansiering av en utbyggnad av tunnelbanan samt en ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län. Stockholms läns landsting (SLL) ansvarar för utbyggnaden av den nya tunnelbanan genom en nyinrättad förvaltning, förvaltning för utbyggd tunnelbana. I avtalet ingår även en finansiering av nya fordon och depåer. Hela utbyggnaden omfattar två mil nya spår och tio nya stationer vilket möjliggör att fler tunnelbanetåg kan trafikera systemet. Därmed ökar även behovet av depåkapacitet, det vill säga uppställnings- och underhållsplatser för tunnelbanetågen. I SLL:s uppdrag ingår att planera och bygga ut för detta behov.

Samråd utförs löpande under hela planeringsprocessen för att informera om den planerade utbyggnaden och inhämta synpunkter till utredningsarbetet om lokalisering och utformning av anläggningen. Samråd har huvudsakligen utförts gemensamt med planläggningsprocessen och ansökan om tillstånd till grundvattenbortledning, och samrådsredogörelsen är gemensam för de båda processerna.

Samrådsredogörelsen beskriver hur samråd har genomförts samt vilka synpunkter som lämnats av myndigheter, organisationer och enskilda personer. Vidare redovisas SLL:s bemötande av dessa synpunkter. Under planeringsprocessen har flera allmänna samråd skett vilka redogörs för i bilagorna till detta dokument. Synpunkter som lämnats under det löpande samrådet besvaras i samband med nästkommande granskningsperiod.

Samrådsprocessen för depå

Samråd sker löpande under hela planeringsprocessen. Samrådet intensifieras dock i perioder då myndigheter, organisationer, föreningar och allmänheten informeras om viktiga skeden och utvecklingssteg. För allmänheten har tre samrådsperioder hållits. Vid samråden i augusti 2015 och augusti 2016 fanns möjlighet att ställa frågor och lämna in synpunkter under bemannade öppet hus, via brev och e-post samt en digital enkät. Under det kompletterande samrådet i december 2016 fanns möjlighet att ställa frågor och lämna in synpunkter vid en bemannad miniutställning. Formerna för dessa samråd beskrivs mer utförligt nedan. Utöver de tre samrådsperioderna har det även varit möjligt att lämna synpunkter kontinuerligt under projektets gång. I bilaga 1, bilaga 2 och bilaga 3 redogörs för synpunkter lämnade under samrådsperioderna augusti 2015, augusti 2016 respektive december 2016. De synpunkter som kommit in mellan de samråden redovisas i bilaga 2 och bilaga 3.

Former för samråd augusti 2015

Den första samrådsperioden pågick mellan den 10 augusti och 31 augusti 2015. Under samrådsperioden genomfördes allmänna möten i form av bemannade öppet hus. Det första hölls den 19 augusti i Skarpnäcks kulturhus. Öppet hus nummer två hölls den 26 augusti i Engelska skolan i Gubbängen. Samrådet omfattade underlag för val av depålokalisering och syftade till få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt för val av depålokalisering samt att ge allmänhet, organisationer och myndigheter möjlighet till insyn och påverkan.

En samrådsinbjudan skickades i god tid till kommuner, myndigheter, organisationer och intressenter. Samrådsmaterialet bestod av en samrådsbroschyr, informationsskärmar och ett enklare bildspel. Kungörelse om samråd publicerades i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet samt i lokalpressen. Informationen har också varit tillgänglig på Stockholms läns landstings hemsida (www.nyatunnelbanan.sll.se).

Brev med inbjudan till samråd skickades till fastighetsägare inom utredningsområdet för grundvatten vilket även omfattar planområdet. Riktad inbjudan skickades också till hushåll och företag inom utredningsområdet. Avgränsningen av samrådskretsen redovisas i bilaga 1.

Former för samråd augusti/september 2016

Samrådet för utökad depåkapacitet i Högdalen omfattade spårdragning för anslutningsspår, samt placering och utformning av uppställningshall under mark. Samrådet pågick mellan den 22 augusti och 12 september 2016.

Samrådsmaterialet bestod av samrådsunderlag inför prövning enligt miljöbalken samt samrådsunderlag till järnvägsplan bestående av planbeskrivning, plankartor och miljökonsekvensbeskrivning.

Syftet med samrådet var att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt samt att ge allmänhet, organisationer och myndigheter möjlighet till insyn och påverkan.

Under samrådsperioden genomfördes två öppet hus i Hökarängens ljussal där samrådsförslaget ställdes ut. Representanter från landstinget och Stockholms stad fanns på plats och svarade på frågor från allmänheten, som också kunde lämna in skriftliga synpunkter på samrådsförslaget. Det första tillfället var tisdag den 30 augusti och det andra måndag den 5 september. Under samrådsperioden fanns handlingarna tillgängliga för allmänheten digitalt på nyatunnelbanan.sll.se och i form av miniutställningar på nio platser i söderort varav ett i Stockholmsrummet vid Sergels torg.

En samrådsinbjudan skickades i god tid till kommuner, myndigheter, organisationer och intressenter. Brev med inbjudan skickades till fastighetsägare inom utredningsområdet för grundvatten vilket även omfattar planområdet. Utredningsområdet för samråd i augusti/september 2016 presenteras i Bilaga 2. Riktad inbjudan skickades också till hushåll och företag inom utredningsområdet. Avgränsningen av samrådsområdet redovisas i Bilaga 2.

Kungörelse om samråd publicerades i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet samt i lokalpressen. Information har också varit tillgänglig på SLL:s hemsida (nyatunnelbanan.sll.se).

Former för kompletterande samråd december 2016

Det kompletterande samrådet startade den 5 december och avslutades den 23 december. Samrådet omfattade nytt läge i norr för arbets-/servicetunnel och påverkan under byggtiden. Samrådet syftade till att erhålla ett så omfattande och relevant beslutsunderlag som möjligt samt att ge allmänhet, organisationer och myndigheter möjlighet till insyn och påverkan.

Det var möjligt lämna synpunkter via post, e-post samt genom att fylla i ett formulär på landstingets hemsida.

Under samrådsperioden fanns samrådsmaterialet tillgängligt för allmänheten på tre platser; i entrén till förvaltning för utbyggd tunnelbana, Tekniska nämndhuset och Gubbängens bibliotek.

Den 15 december fanns representanter från landstinget på plats på Gubbängens bibliotek för att ta emot skriftliga synpunkter och besvara frågor om alternativet med nordligt placerad arbets-/servicetunnel. Informationen har också varit tillgänglig på Stockholms läns landstings hemsida (www.nyatunnelbanan.sll.se).

Inbjudan till samrådet skickades i god tid till kommuner, myndigheter, organisationer och intressenter. Samrådsmaterialet bestod av beskrivning och ritningar.

Kungörelse om samråd publicerades i Dagens Nyheter och i Svenska Dagbladet.

Brev med inbjudan skickades till fastighetsägare inom utredningsområdet för grundvatten vilket även omfattar planområdet. Utredningsområdet visas i figur i bilaga 3. Riktad inbjudan skickades också till hushåll och företag inom inom planområdet för det kompletterande samrådet. Planområdet visas i figur i bilaga 3.

Samråd med myndigheter, kommuner, organisationer och intressenter

Samråd med myndigheter, kommuner, organisationer och intressenter har pågått sedan den första behovs-/ lokaliseringsstudien startade 2014 och är en kontinuerlig process. Samrådsmöten med intressenter sammanfattas nedan. Möten efter den 23 december 2016 redovisas ej i denna version av samrådsredogörelsen.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen är en viktig aktör i planeringsprocessen. Med länsstyrelsen diskuteras avgränsningen och inriktningen av miljökonsekvensbeskrivning tillhörande järnvägsplanen. Länsstyrelsen har också i uppgift att underlätta för SLL att få tillgång till underlagsmaterial som gäller de områden länsstyrelsen ansvarar för. Ett inledande möte hölls den 16 juni 2015. Den 8 september 2015 hölls ett möte med länsstyrelsen för att informera om aktuell status i projektet. Den 8 juni 2016 hölls ett samrådsmöte för att presentera underlag för beslut om betydande miljöpåverkan kopplat till järnvägsplanen.

Ett samrådsmöte med länsstyrelsen i rollen som tillsynsmyndighet för vattenverksamheten hölls den 7 september 2015. På detta möte diskuterades provningsupplägg och villkorsformulering för utbyggnaden av tunnelbanan. Ett formellt samrådsmöte inför tillståndsprovningen av utbyggd depå i Högdalen hölls med länsstyrelsen och Stockholms stad den 21 juni 2016. Under mötet diskuterades hantering av risker och skadeförebyggande åtgärder, potentiella riskobjekt, hantering av omgivningsstörningar under byggtiden (buller, vibrationer och utsläpp till vatten) samt upplägg och avgränsning av MKB för tillståndsansökan. Vidare diskuterades också tillsynsmyndigheternas uppdelning av tillsynsansvar.

Järfälla kommun

Järfälla kommun är en av de kommuner som varit aktuell för lokalisering av depå. Under 2014-2015 har fyra arbets- och referensgruppsmöten hållits. Under det första mötet den 18 augusti 2014 presenterades planerna på att genomföra en behovs-/lokaliseringsstudie för depålösning.

På möte nummer två den 10 september 2014 presenterades hur arbetet med studien fortskred och de alternativ som utretts redovisades översiktligt. Det tredje mötet den 29 september 2014 behandlade frågor från möte nummer två.

Vid det fjärde mötet som hölls den 22 januari 2015 presenterades resultatet från behovs-/lokaliseringsstudien av de 15 lokaliseringsalternativen. Under våren 2015 erbjöds fler möten, men då SLL:s förstudie gick vidare med två huvudalternativ, varav inget i Järfälla kommun, avböjde kommunen vidare möten med hänvisning till att tillräckligt underlag fanns för att avge remissvar under SLL:s samrådsperiod.

Nacka kommun

Under 2014-2015 har sex stycken arbets- och referensgruppsmöten hållits med Nacka kommun, en av de kommuner som varit aktuella för lokalisering av depå. På det första mötet den 14 augusti 2014 presenterades planerna att genomföra en behovs-/lokaliseringsstudie av en depålösning.

Vid det andra mötet den 2 september 2014 rapporterades hur arbetet med studien fortskred. Läget för en eventuell verkstadsbyggnad i Nacka diskuterades och de övriga alternativ som utretts redovisades översiktligt. Möte nummer tre hölls 30 september 2014 och var en uppföljning av frågor från föregående möte.

Vid det fjärde mötet den 27 januari 2015 presenterades resultatet av behovs-/lokaliseringsstudien för de 15 lokaliseringsalternativen. Nacka kommun lämnade en tjänstemannaremiss daterad den 15 januari 2015. I denna beskrivs bland annat kommunens utvecklingsplaner för området där depålokalisering utretts. Kommunens planer omfattar bland annat bostadsbyggande, breddning och överdäckning av motorvägen.

Det femte mötet hölls den 28 maj 2015 då preliminära resultat från förstudiens översiktligt utredda lägen redovisades, samt motiven till att fördjupa studien av två huvudalternativ.

Det sjätte arbetsmötet hölls den 17 juni då konsekvenser av de två huvudalternativen Högdalen och Skarpnäck diskuterades; främst tidigare synpunkter på Fortums föreslagna användning av marken/tomten i Skarpnäck för en biogasanläggning.

Stockholms stad

Under 2014-2015 har sju möten hållits med Stockholms stad gällande depålokaliseringen. Den 14 augusti 2014 presenterades planer på att genomföra en behovs-/lokaliseringsstudie för depålösning.

Den 9 och 25 september 2014 rapporterades hur arbetet med behovs-/lokaliseringsstudien framskridit. De depålägen som berör Stockholms stad diskuterades och de övriga alternativ som utretts redovisades översiktligt. Den 9 oktober 2014 låg fokus på att diskutera alternativa lägen i området kring Högdalstoppen.

Ett samrådsplaneringsmöte hölls den 12 maj 2015, då också status för vissa specifika lägesfrågor för alternativ Skarpnäck respektive Högdalen diskuterades.

Den 26 maj 2015 hölls ett informationsmöte om den startade utredningen gällande sex olika depålokaliseringar. Diskussioner fördes kring anslutningsspåret i Högdalen.

Den 17 juni 2015 hölls ett samrådsmöte om de två huvudalternativen Högdalen och Skarpnäck. Bland annat diskuterades Högdalenalternativets dragning av anslutningsspår från depån till Grön linjes Farstagren, samt Fortum Värmes planer för användning av tomten i Skarpnäck. En gemensam planering av samrådsperioden och Stockholms stads formella remissprocess behandlades också. Sedan hösten 2015 har arbetsmöten med Stockholms stad där miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och trafikkontoret är representerade, hållits regelbundet. Under våren 2016 har arbetsmöten hållits varannan vecka. Stockholms stad har informerats löpande om aktuella frågor i planläggningen och getts möjlighet att komma med synpunkter på arbetet. I maj hölls ett arbetsmöte med särskild fokus på riskfrågor där det konstaterades att risk i detta projekt är förknippade med arbetsmiljö och inte risk för tredje man. Andra frågor som belysts är placering och utformning av spår över Gubbängsfältet och hur detta påverkar rekreativmiljön på Gubbängsfältet. Andra frågor och områden som belysts är utformning av tunnelmynningar, naturmiljön och våtmarksområdet i Gökaldalen samt våtmarksområdet vid södra anslutningen. Under hösten 2016 har fyra arbetsmöten hållits med Stockholms stad. Vid dessa möten har bland annat följande diskuterats; plats för paviljonger vid tillfällig vistelse under byggskedet, temporär omläggning av gång- och cykelvägar, arbetsvägar vid södra anslutningen under byggskedet och arbets-/servicetunnelns läge.

Den 12 november 2015 hölls ett samrådsmöte med Stockholms stads miljöförvaltning i rollen som tillsynsmyndighet för de omgivningsstörningar utbyggnaden ger upphov till. På detta möte diskuterades prövnings- och villkorsupplägg. Inför tillståndsprövningen av utbyggd depå i Högdalen hölls ett formellt samrådsmöte den 21 juni 2016 med länsstyrelsen och Stockholms stad. Under mötet diskuterades hantering av risker och skadeförebyggande åtgärder, potentiella riskobjekt, hantering av omgivningsstörningar under byggtiden (buller, vibrationer och utsläpp till vatten) samt upplägg och avgränsning av MKB för tillståndsansökan. Vidare diskuterades också tillsynsmyndigheternas uppdelning av tillsynsansvar.

Trafikförvaltningen vid Stockholms läns landsting

Samråd med Trafikförvaltningen (TF) inleddes redan i förarbetena till utredningen under hösten 2014 och våren 2015. Arbetet med utredning av depålokalisering har pågått under perioden april-september 2015. Inom ramen för projektet har veckovisa avstämningar hållits med projektgruppen samt representant från Trafikförvaltningen. Under dessa har depå- och lokaliseringalternativen och projektets framsteg avhandlats.

Den 20 april 2015 hölls startmöte för utredning om depålokalisering. Därefter följde avstämningsmöten med fast agenda den 13, 19 och 29 maj; 4, 11 och 23 juni; 14, 21 och 27 augusti. Denna mötesserie fortsatte sedan under 2016 med möten 18 februari och 8 april. Under hösten 2016 har möten hållits den 3 oktober, 18 november samt den 6 december.

Efter val av lokalisering och start av projektering i mars 2016 har representant från Trafikförvaltningen varit inbjuden till projektets veckovisa styrmöten.

Utöver de projektspecifika avstämningsmötena har ett antal möten hållits med olika delar av Trafikförvaltningens organisation.

MTR

MTR har idag helhetsansvar för planering, drift och underhåll av Stockholms tunnelbana på uppdrag av AB Storstockholms lokaltrafik. Ett första möte med MTR hölls den 28

augusti 2015. Syftet var att informera om resultatet från behovs-/lokaliseringsstudien av de 15 alternativen samt den pågående fördjupade utredningen för de två lokaliseringalternativen Högdalen och Skarpnäck.

MTR har därefter deltagit i möten tillsammans med TF där dimensionering av depåkapacitet diskuterats. Sådana möten hölls 22 okt, 6 nov och 12 dec 2015.

I maj 2016 hölls ett informationsmöte för MTR:s personal på Högdalsdepån. Syftet var att presentera samtliga projekt som pågår eller skall starta inom depåområdet.

Företag kring Kvicksundsvägen

Samverkansmöten hålls kontinuerligt ungefär varannan månad med företag i anslutning till Kvicksundsvägen (under hösten 2016 har det hållits samverkansmöten en gång per månad). Berörda företag är Stockholm Vatten, Ellevio, Svenska Kraftnät, Suez (f.d. Sita) samt Fortum. Mötesserien syftar till att hålla varandra uppdaterade på pågående och kommande projekt. Ledningssamordningsmöten har hållits varannan vecka.

Utöver denna mötesserie hålls arbetsmöten för att hitta gemensamma lösningar för till exempel ledningsomläggningar.

Den 11 oktober 2016 hölls ett informationsmöte för Högdalsgruppen kring pågående planläggning och planer för befintlig depå Högdalen.

Övriga organisationer, myndigheter och intressenter

Förvaltningen har också haft ett antal möten med organisationer, myndigheter och intressenter utan att det skett i form av mötesserier. Som exempel kan nämnas Storstockholms brandförsvaret.

Informationsmöten, gällande bland annat depåns och anslutningsspårens utformning, har också hållits med intressenter i Hökarängen och Gubbängen under 2016.

Den 4 maj hölls ett informationsmöte med Hökarängsskolan inför samråd. Den 12 december 2016 hölls ett möte med Hökarängsskolan och SISAB. Syftet med mötet var att inhämta information kring verksamheten i skolan, liksom att informera om pågående planläggning.

Den 22 juni hölls ett informationsmöte med Hökarängens förskolor.

Den 17 maj och 22 november hölls informationsmöten med BRF Kryddgränd. Vid det andra mötet besöktes platsen för det planerade anslutningsspåret norr om Örbyleden.

Den 7 juni hölls ett möte med BRF Geringslådan.

Den 7 juni hölls möte med Swema. Den 22 december hölls ett uppföljande möte. Swema, som i sin verksamhet tillverkar och kalibrerar samt servar mätinstrument, framför oro för negativ påverkan av utbyggnaden i form av bland annat buller och stomljud under såväl bygg- som driftskedet.

Den 8 juni hölls möte med Stockholmshem och dess boende för synnedsatta. Den 13 juni samt den 5 december hölls möte med Farsta Brandstation. Vid mötet i december diskuterades bland annat lämplig insatsväg för räddningstjänsten.

Den 13 juni hölls möte med Söderledskyrkan. Mötet följdes upp den 11 december.

Den 16 juni genomfördes möte med Stockholmshem, Familjebostäder och Svenska Bostäder. Den 20 juni hölls möte med Äldreboendet Söndagsgården.

Stockholms läns landsting har ansvar för att genomföra tunnelbanans utbyggnad inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling. Det innebär planering, projektering och byggnation av ny tunnelbana och nya stationer på fyra olika sträckor. För att kunna genomföra projektet behöver också depåkapaciteten ökas och nya tåg köpas in. Byggstarten planeras under 2018 och byggtiden beräknas pågå 5 år.